

„Partnerstwo kobiet liderek z terenów wiejskich”

Projekt „Partnerstwo kobiet – liderek z terenów wiejskich” to połączenie inicjatyw i działań lokalnych liderów, głównie kobiet, z terenów wiejskich Europy Środkowej i Wschodniej. Realizacja projektu doprowadziła do stworzenia praktycznego zaplecza dla sprzedaży inicjatyw kobiet z regionów partnerskich poprzez wzmocnienie pozycji lokalnych liderów w oparciu o doświadczenia Programu BABINIEC oraz opracowanie oferty turystycznej promującej inicjatywę i dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe regionów objętych projektem. W projekcie wzięły udział kobiety z Polski (Region Wadowicki – Lanckorona, Stryszów oraz Bieszczady – Uherce Minerane), Ukrainy (Sambor) oraz Białorusi (Mińsk, Zareczany, Lepel, Rossona).

Projekt ten był realizowany wspólnie z Partnerami:

1. Urzędem Gminy Lanckorona
2. Fundacją Partnerstwo dla Środowiska z Krakowa
3. Kołem Gospodyń Wiejskich z Uherzec Mineralnych
4. Fundacją Bieszczadzką Partnerstwo dla Środowiska z Leska
5. Urzędem Gminy Stryszów
6. Urzędem Miasta Sambor, Ukraina
7. Agencją Rozwoju Przyarpacia z Sambora, Ukraina
8. Stowarzyszeniem „Agro i Ekoturizm” z Mińska, Białoruś
9. Gospodarstwo „Zareczany” Ala i Andriej Niżnik (okolice Mińska)
10. Gospodarstwo agroturystyczne „Priozernaja” w Ladnej (Stary Lepel) Olga Machonenko (Lepelski region),
11. Agroturystyczne gospodarstwo “Choreń” w Kliasticach Ala Choreń (Rossoński region),

Osią naszego projektu były trzy spotkania (konferencja i warsztaty) głównie kobiet liderek z terenów wiejskich oraz liderów działających na rzecz zrównoważonego rozwoju regionów, w których mieszkają.

Pierwsze spotkanie odbyło się w dniach 10-11-12 grudnia 2004 roku, była to Międzynarodowa Konferencja „Inicjatywy lokalne na rzecz dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego”.

Przygotowania rozpoczęto już w październiku.

W listopadzie i początkiem grudnia wykonano najważniejsze prace:

- opracowano zaproszenie wraz z kartą zgłoszeń, informacją o dojeździe na miejsce konferencji i mapką, zaproszeniem na imprezy towarzyszące
- wybrano organizacje i osoby współpracujące z Organizatorami, do których rozesłano zaproszenie, przypadkiem zaproszenie zostało umieszczone na stronie www.ngo.pl tak że zainteresowanie konferencją przerosło możliwości organizatorów, ale kilka osób w ten sposób zostało zaproszone (np osoba ze Słupska)
- opracowano plakaty i zaproszenia na imprezy towarzyszące
- zorganizowano zaplecze konferencji tj. zakwaterowanie, wyżywienie, dojazdy,
- ustalono trasę i przebieg wyjazdu studyjnego Lanckorona – Stryszów - Kalwaria Zebrzydowska – Lanckorona
- opracowano merytoryczny i techniczny przebieg konferencji
- rozpowszechniono informację o Konferencji w mediach – patroni medialni
- zaproszono gości specjalnych jak: Konsula USA, Marszałka Województwa, I Wicewojewodę Małopolski, Starostę Wadowickiego, Wójtów i Burmistrzów sąsiednich i zaprzyjaźnionych gmin

Przebieg Konferencji 10-11-12 grudnia 2004 roku, Lanckorona – Stryszów.

Konferencja zgromadziła prawie 60 uczestników z Polski (m.in. Kraków, Kamienna Góra, Lubawka, Bochnia, Uherce Mineralne, Lesko, Region Śląska Cieszyńskiego, Region Beskidy, Częstochowa, Warszawa, Brzeszcze, Region Kaszuby, Jelenia Góra, Ostrowiec Świętokrzyski, Konin, Słupsk, Wadowice, Sułkowice, Stryszów), ze Słowacji (Bańska Szczawnica), z Czech (Region Morawy), ze

Stanów Zjednoczonych (Ipswich), ze Szwecji (Knivsta), z Białorusi (Mińsk), oczekiwaliśmy również naszych partnerów z Ukrainy (Sambor), ale w ostatnim momencie zadzwonili, że nie mogą przyjechać; przesłali jednak prezentację, która została umieszczona w materiałach pokonferencyjnych.

W czasie Konferencji przeprowadzono trzy sesje tematyczne, warsztaty oraz wyjazd studyjny (w załączeniu szczegółowy program konferencji):

I. „Interpretacja dziedzictwa przyrodniczo kulturowego”

Prowadzenie: Barbara Kazior, Krajowy Koordynator Programu Ekomuzea, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska

II. „Jak promować inicjatywy i projekty z zakresu dziedzictwa (głównie w kontekście narzędzi PR)”

Prowadzenie: Dominika Zaręba, Krajowy Koordynator Greenways, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska

III. „Inicjatywy kobiet związane z dziedzictwem”

Prowadzenie: Renata Bukowska, Prezes Stowarzyszenia „Na Bursztynowym Szlaku”, Lanckorona

Wyjazd Studyjny: Lanckorona – Stryszów – Kalwaria Zebrzydowska – Lanckorona; prezentacja oferty regionów na Bursztynowym Szlaku. Dzień medialny.

Prowadzenie: Ewa Klimala, Urząd Gminy Lanckorona i Krzysztof Cichoń, Urząd Gminy Stryszów
Trasa prowadziła do Ośrodka Caritas w Stryszowie (zapoznanie z ofertą turystyczną ośrodka wczasowo-rekolekcyjnego), Dworu w Stryszowie (dwór warowny z XV wieku, odbudowany, obecnie oddział muzeum Zamku Królewskiego na Wawelu), gospodarstwa ekologicznego słynnej siedziby ECEAT Poland, farmy SUNFLOWER, gdzie zapoznano się z całkowicie ekologicznym funkcjonowaniem gospodarstwa.

Wydarzenia i imprezy towarzyszące Konferencji:

1. Nadanie Tytułu Honorowego Obywatelstwa Gminy Lanckorona Panu Kazimierzowi Wiśniakowi,
2. „Anioł w Miasteczku” zimowy jarmark w Lanckoronie
3. „Wieczór z morawskim winem” impreza artystyczno-ekologiczna z cyklu „Na Zielonych Szlakach Greenways”; restauracja Chimera, Kraków

Celem Konferencji w Lanckoronie było zaprezentowanie i wymiana doświadczeń w zakresie roli organizacji pozarządowych w aktywizacji lokalnych społeczności i inicjowaniu projektów na rzecz dziedzictwa, takich jak ekomuzea, tworzenie marki lokalnych produktów, inicjatywy ekoturystyczne, edukacyjne i in. w czasie Konferencji był także poruszany temat roli kobiet w projektach z zakresu ochrony i interpretacji dziedzictwa.

Po zakończeniu konferencji, końcem grudnia, zebrano wszystkie materiały z sesji i warsztatów, prezentacje, zdjęcia i rozpoczęto przygotowania do opracowania materiałów w formie wydawnictwa i na płycie CD.

Drugie spotkanie odbyło się w dniach 21-22-23 stycznia 2005 roku w Uhercach Mineralnych, Polska i w Samborze, Ukraina. Były to Międzynarodowe Warsztaty (I) Polska – Ukraina pt. „Inicjatywy kobiet liderek na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”

Międzynarodowe Warsztaty zgromadziły ponad 40 liderów głównie kobiet z terenów wiejskich Polski – Lanckorona, Stryszów, Uherce Mineralne, Lesko; Ukrainy – Sambor i Białorusi – Lepel, Rossona.

Wśród uczestników byli także uczestniczący programu polsko-słowacko-czesko-amerykańskiego na rzecz wspierania inicjatyw aktywnych kobiet z terenów wiejskich pn. „Babiniec”.

Zostały przeprowadzone dwie Sesje tematyczne i Warsztaty w grupach roboczych oraz wyjazd studyjny do Sambora, Ukraina (w załączeniu program):

I. „Szlaki dziedzictwa jako czynnik rozwoju społecznych form ochrony tradycji i kultury na wiejskich obszarach turystycznych”

(prowadzenie: Ewa Klimala, Urząd Gminy Lanckorona, Stowarzyszenie „Na Bursztynowym Szlaku”)

II. „Formy wsparcia działań lokalnych liderów”

(prowadzenie: Ewelina Piechota, Urząd Gminy Lanckorona, Stowarzyszenie „Na Bursztynowym Szlaku”)

Wyjazd studyjny do Sambora

Spotkanie z Przedstawicielami Władz i Liderami Miasta Sambor

Prezentacja inicjatyw lokalnych w Samborze –prowadzenie: Lilia Luboniewicz Agencja Rozwoju Przykarpacia

Przedstawienie liderom z Sambora inicjatyw lokalnych realizowanych w Lanckoronie, Bieszczadach i na Białorusi

Celem Warsztatów w Uhercach Mineralnych i Samborze jest wspierać i rozwijać potencjał sieci kobiet liderek z terenów wiejskich Polski, Ukrainy i Białorusi, wspierać wzajemną środkowoeuropejską wymianę doświadczeń, umożliwić rozwój osobisty i wymianę międzynarodową kobietom – liderkom, dla których powyższa forma edukacji nie jest dostępna.

Po zakończeniu warsztatów zebrano materiały do publikacji.

Trzecie spotkanie to Międzynarodowe Warsztaty (II) Polska – Białoruś pt. „Szlaki dziedzictwa kulturowego szansą rozwoju regionu” w dniach 22-26 lutego 2005, Mińsk, Zareczany, Lepel, Rossona

W spotkaniach warsztatach wzięło udział blisko 30 osób. Ze strony białoruskiej byli to liderzy Organizacji Społecznej „Agro i Ekoturystyka (Waleria Klicunowa, prezes oraz Elena Wetrowa, współpracownik), właściciele gospodarstw agroturystycznych, nauczyciele, działacze kulturalni, przedstawiciele rad miejskich, instytucji leśnych i rządowych (Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Ochrony Środowiska oraz Narodowa Agencja Turystyczna) oraz biur podróży zajmujących się turystyką ekologiczną. Ze strony polskiej w warsztatach uczestniczyły cztery osoby: Dominika Zaręba (krajowy koordynator Greenways, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska), Przemysław Ołdakowski (dyrektor Fundacji Bieszczadzkiej Partnerstwo dla Środowiska, koordynator Greenway Zielony Rower Polska-Słowacja-Ukraina), Małgorzata Chyczyńska (dyrektor Szkoły Podstawowej w Jastrzębi, realizująca tam projekt Szkoły dla Ekorozwoju), Ewa Klimala (Urząd Gminy Lanckorona, Stowarzyszenie „Na Bursztynowym Szlaku”, koordynator projektów Ekomuzeum „Lanckorona” i „Partnerstwo kobiet liderek z terenów wiejskich”).

Przebieg Warsztatów – program szczegółowy w załączeniu.

1. Spotkanie w biurze Organizacji Społecznej „Eko i Agroturystyka” w Mińsku, prowadzenie Elena Wetrowa i Waleria Klicunova; omówienie inicjatyw podejmowanych na Białorusi, przedstawienie inicjatyw realizowanych w Polsce.

Zwiedzanie Mińska, wizyta w muzeum „Dudutki”.

Pobyty w gospodarstwie „Zareczany” – poznanie doświadczeń gospodarzy Ali i Andrieja Niżnik w prowadzeniu gospodarstwa gościnnego.

2. Spotkanie w regionie Lepel z Olgą Machanenko. Wizyta we wsi Anoszka i spotkanie z mieszkańcami.. Udział w tradycyjnych białoruskich obrzędach - powitanie gości, obrzęd weselny, uczta, śpiewy okolicznościowe, pożegnanie.

Pobyt w gospodarstwie agroturystycznym „Priozernaja” w Ladnej (Stary Lepel) i poznanie inicjatyw gospodarzy takich jak organizacja kuligu.

Wizyta w Miejskim Ośrodku Kultury w Lepel. Poznanie działalności ośrodka – teatr, warsztaty z dziećmi i młodzieżą (wycinanki, wyroby ze słomy, haft regionalny, malarstwo regionalne).

Pobyt w agroturystycznym gospodarstwie “Choreń” w Kliasticach prowadzonego przez Alę Choreń, spotkanie z gospodarzami.

Wizyta w miejscowej szkole – spotkanie z dyrekcją, nauczycielami, wójtem i mieszkańcami – omówienie możliwości współpracy, potrzeb, poznanie inicjatyw, wymiana doświadczeń.

3. Zwiedzanie muzeum w Rossonie i spotkanie z lokalnymi władzami, przedsiębiorcami, przedstawicielami okręgu leśnego – przedstawienie idei szlaków greenways, wymiana doświadczeń, przedstawienie kierunków rozwoju regionu rossońskiego, możliwości współpracy.

Spotkanie w Mińsku w siedzibie Organizacji Społecznej „Agro i Ekoturystyka, podsumowanie wyjazdu studyjnego

4. Seminarium i prezentacja Programu Zielonych Szlaków Greenways i rozwoju ekoturystyki w Polsce dla przedstawicieli Organizacji Społecznej „Agro i Ekoturystyka, właścicieli gospodarstw agroturystycznych, instytucji rządowych (Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Ochrony Środowiska oraz Narodowa Agencja Turystyczna) oraz biur podróży zajmujących się turystyką ekologiczną z Mińska. Przygotowanie Deklaracji Partnerstwa pn. „Zielone szlaki – Зелёныя шляхі – зелёные тропы (greenways) dla Białorusi”.

Celem Warsztatów i wyjazdu studyjnego na Białorusi było poznanie potencjału i specyfiki regionów białoruskich uczestniczących w projekcie, rozeznanie możliwości współpracy i partnerskich projektów liderów z terenów wiejskich

Po warsztatach zebrano materiały do publikacji.

Opracowanie i wydanie publikacji – wydawnictwo i płyta CD.

W załączeniu również kopie materiałów prasowych.

Zakładane i osiągnięte cele i rezultaty projektu.

Cele

1. rozwijać potencjał sieci kobiet liderek na terenach wiejskich z Polski, Ukrainy i Białorusi
2. umożliwić rozwój osobisty i wymianę międzynarodową kobietom-liderkom z terenów wiejskich dla których powyższa forma edukacji nie jest dostępna
3. zwiększyć efektywność i stabilność finansową instytucji, których reprezentantkami są uczestniczki projektu i przyczynić się do rozwoju społeczeństwa lokalnego (regionu)
4. wesprzeć wzajemną środkowoeuropejską wymianę doświadczeń, informacji oraz wybudowanie partnerstw międzynarodowych pomiędzy instytucjami i regionami które kobiety uczestniczki reprezentują
5. zidentyfikować możliwość współpracy trzech sektorów (publiczny, prywatny, organizacje pozarządowe) na terenach wiejskich Polski, Ukrainy i Białorusi

Rezultaty

1. przeprowadzenie trzech spotkań-seminariów (Lanckorona i Uherce Mineralne, Polska oraz Sambor, Ukraina) – wymiana doświadczeń, zebranie informacji o regionie i potencjale regionu, możliwościach działania grupy liderów;

2. przeniesienie mechanizmów pracy z kobietami – liderkami w środowiskach wiejskich – doświadczenia Programu Babiniec realizowanego w Lanckoronie
3. wypromowanie stowarzyszenia jako formy wsparcia liderów (praktyczne aspekty powołania stowarzyszenia, dokumenty, prawo)
4. opracowanie i wydanie materiałów potrzebnych do przeprowadzenia seminariów oraz materiałów poseminaryjnych – poradnik multimedialny pracy z kobietami liderkami z terenów wiejskich
5. opracowanie i wydanie katalogu/oferty promującej inicjatywy kobiet-liderek regionów objętych projektem w językach: polskim, ukraińskim, białoruskim i angielskim
6. wyjazd studyjny do Mińska i okolic - poznanie inicjatyw